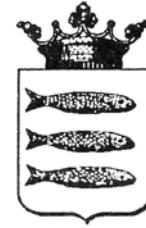

DORPSORGaan

SPAARNDAM

Dorpsorgaan

Blad van de Dorpsraad Spaarndam
Onder verantwoordelijkheid van de redactie

27^e jaargang 1993 nr. 2

Redactie

Gerrit van den Beldt, Jan Berk,
Ageeth de Kuijer, Herman Radema,
Willem van Warmerdam.

Adres

Westkolk 4, Spaarndam-West.

Vormgeving

Willem van Warmerdam.

Oplaag

1250 exemplaren

Verspreiding

Huis-aan-huis binnen de bebouwde kom van
Spaarndam.

Toezen ding per post

f 15,- per jaar (4 nummers) over te maken op:
bankrekeningnummer 11.83.08.092,
(Rabobank Spaarndam) t.n.v. Stichting
Dorpsraad Spaarndam.

Redactioneel

Een zomernummer. Om eens lekker mee te
gaan zitten.

Je leest wat er in het dorp is gebeurd. En wat
er gebeuren zal, met Fort Zuid bijvoorbeeld.
En je leest ook wat er rondom het dorp gaat
gebeuren.
Met het Dorpsorgaan leer je je dorp beter ken-
nen.

Weet u hoeveel auto's er elke dag de brug
passeren? Wat er misschien gebeurt met Fort
Noord? Als u dit Dorpsorgaan uit hebt, weet u
weer heel wat meer.

Neem het maar mee op vakantie. Of nee, lees
het meteen maar.

Kopij voor het volgende nummer inleveren
vóór 25 augustus.).

Inhoudsopgave

De Dorpsraad heeft...	2
Dorpsraadverkiezingen	3
Fort bezuiden Spaarndam 3 scenario's voor stellingname	4
Kentekenonderzoek in Spaarndam	4
Kroniek van Spaarndam	6
De reparatiewerkzaamheden aan de Spaarndammerdijk in 1510 (II)	11
Jubileumboek Kruiswerk	15
Zesde jaarverslag van de Historische Werkgroep Spaarndam	16
Zos, die zote moet je patte	17
In gesprek met	18
Rondom het dorp	20
Botenbouw	24
DON BOSCO vaart de sluis uit	25
Zomeravondconcert in Spaarndam	25
Jaarlijkse bustocht Bejaardensoos Spaarndam	26
Dank aan Eef Halewijn	26
Sporten in Spaarndam: Volleyballen	27
Dorpsagenda	28
Privéberichten	28
Twee Spaarndammers zien hun plannen verwezenlijkt....	28

Mededelingen van de Dorpsraad

Samenstelling en taakverdeling Dorpsraad Spaarndam

<i>voorzitter</i>	Wil van Warmerdam	Spaarndammerdijk 95A	383573	2-3-5
<i>secretaris</i>	Marga Duinker	Van Beaumontstraat 20	378087	4
<i>penningmeester</i>	Theo van Lieshout	Clara van Spaarnwoudestraat 48	373648	3-6-7-10
<i>vice voorzitter</i>	Jan Berk	Visserseinde 25	371981	4-7-9
<i>leden</i>	Mary Scholtemeijer	Oostkolk 15	373654	1-2-3-5-6
	Trudy Coosemans	Vermootenstraat 8	383864	3-6-8
	Jolijt de Jong	Visserseinde 49	370654	4-6-8
<i>adviseurs</i>	Jan Bischof	Claas van Kietenstraat 1	372770	8
	Piet Stapel	Pol 46	370840	1-4

<i>werkcommissies</i> (zie de cijfers achter de namen)	1.	Commissie Dorpsgezicht Spaarndam
	2.	Werkcommissie Verkeer (tevens P. de Boer, E. Dummer en R. Stapel)
	3.	Werkcommissie Ruimtelijke Ordening Intern
	4.	Werkcommissie Ruimtelijke Ordening Extern
	5.	Werkcommissie Huisvesting
	6.	Werkcommissie Dorpsbelangen
	7.	Werkcommissie Verenigingen
	8.	Werkcommissie Milieu
	9.	Redactie Dorpsorgaan
	10.	Raad van Toezicht Dorpscentrum

De Dorpsraad heeft...

- bezwaar ingediend tegen het oprichten tijdens de wintermaanden van een opblaasbare tennishal op de achterste drie banen van het tennispark. Inmiddels is het verzoek voor opbouw ingetrokken.
- vernomen dat de chemokar van Haarlem 3 keer per jaar Spaarndam-West zal aandoen. Over de precieze tijdstippen wordt u nog geïnformeerd.
Er kan nu klein chemisch afval bij Albert Heijn worden gedeponeerd.
- gekonstateerd dat de handtekeningenactie voor het behoud van het Deo-ziekenhuis voortreffelijk is verlopen in Spaarndam. Er zijn ca. 1250 handtekeningen opgehaald. En het ziet er iets rooskleuriger uit voor de Deo. De directie van het Kennemer Gasthuis gaat zijn plannen opnieuw bekijken en daar hebben onze handtekeningen toch misschien een beetje aan meegeholpen.
- kontakt opgenomen met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude over het ophalen van het huisvuil en het grof vuil. De gemeente en de Dorpsraad vinden echter dat er voldoende duidelijkheid bestaat over wat er op maandag en donderdag meegenomen mag worden.
De rest, **het grof vuil**, wordt **de derde woensdag van de maand** meegenomen.
Maar de actie "**Een beter milieu, begin bij jezelf**" is nog niet door alle Oost-Spaarndammers begrepen, want het is en blijft een rotzooi bij de verzameldepots!.
- kontakt opgenomen met het Recreatieschap over het vervoer van zand van de Westbroekplas naar de ruiterspaden in Dijkland. Dit vervoer gebeurde door tractoren met dikke en zware banden. De bewoners op de dorpsdijk hebben veel last van deze te zware karren gehad en bovendien sneuvelen er enkele paaltjes bij de wegversmallingen.

Mededelingen van de Dorpsraad

- voorlopig nog bezwaar tegen de heropening van de vuilstort op Schoteroog. We vinden dat de veiligheid van de stortplaats voor de omgeving gegarandeerd moet worden. In de vergunning willen we dan ook zien: het plaatsen van een wand voor er met storten begonnen wordt, de stort moet bemaald worden en ook een reserve-bemalingssysteem moet aanwezig zijn en het verontreinigde water moet in de rioolzuivering verwerkt worden. Voor de wijziging in het bestemmingsplan wordt een artikel-17-procedure gebruikt. Deze procedure wordt alleen toegepast wanneer het gaat om iets van tijdelijke aard. De gevolgen van de stort zijn echter blijvend. Op een artikel-17 is echter geen inspraak mogelijk, dus misschien daarom toegepast?

Dorpsraadverkiezingen

Zoals elk jaar houdt de Dorpsraad ook dit jaar weer verkiezingen, om de bevolking op democratische wijze invloed te geven op de samenstelling van dit gekozen orgaan. Elk jaar treden twee mensen volgens rooster af. Diegene, die pas één termijn zitting heeft gehad in de Dorpsraad, kan nog één maal herkozen worden. Volgens rooster treden Marga Duinker en Jolijt de Jongh af. Beiden hebben verklaard, bereid te zijn nog een termijn aan te willen blijven en zijn dus herkiesbaar. De Dorpsraad ondersteunt van harte hun kandidaatstelling.

Twee vacatures dus met tot nu toe twee kandidaten. Iedereen kan zich kandidaat laten stellen door tien inwoners van het dorp. De enige vereisten zijn, dat men Spaarndammer of Spaarndamse is en minimaal de leeftijd van 18 jaar heeft. Men kan zich nog kandidaat stellen tot 5 september 1993.

I.v.m. de vakanties heeft de Dorpsraad besloten, dat de verkiezingen zullen plaatsvinden op 4 oktober a.s.. Dit uiteraard alleen als zich nog andere kandidaten aandienen. Nu zult u zeggen, dat dat nog een eind weg is, maar aangezien het volgende Dorpsorgaan pas rond 1 oktober zal verschijnen, wordt er nu alvast aandacht aan besteed.

Omdat de verkiezingen zijn gepland op 4 oktober, betekent dit dat in de week hiervoor en wel van 27 september tot en met 4 oktober gestemd kan gaan worden. Hiertoe worden in het Dorpscentrum en in de Hulpsecretarie aan de Westkolk stembussen geplaatst, waar men de stembiljetten kan ingooien. We willen dan ook iedereen bij deze al vast dringend oproepen van dit recht gebruik te maken en ons te laten weten wie men in de Dorpsraad wil hebben.

Ongeveer twee weken voor de verkiezingen zullen alle kiesgerechtigde Spaarndammers een persoonlijke oproep in de bus krijgen met daarin alle namen van de kandidaten en de wijze van stemming. Het ligt in de bedoeling, dat op 4 oktober om 20.00 uur de stemmen zullen worden geteld in het Dorpscentrum en dat er na de bekendmaking van de uitslag aansluitend een Openbare Vergadering zal plaatsvinden. De agendapunten voor deze vergadering zullen nog worden bekendgemaakt. Indien er geen andere kandidaten worden gesteld, vinden de verkiezingen geen doorgang en worden de zittende herkiesbare bestuursleden volgens de reglementen automatisch herbenoemd. De verkiezingsavond wordt dan een "gewone" openbare vergadering.
Wij hopen dat u allemaal (indien nodig) stemt en aanwezig bent op 4 oktober.

Namens de Verkiezingscommissie en de Dorpsraad,
C. v. Reijndam en W.N.M. v. Warmerdam.

Fort bezuiden Spaarndam 3 scenario's voor stellingname

Dorpsraad meent: Scenario 3 is een grote bedreiging voor Spaarndam.

Het recreatieschap Spaarnwoude heeft op 23 april 1993 een plan voor Fort Zuid uitgebracht. Dit plan ligt tot 1 augustus 1993 ter visie en tot dan kunnen bezwaren en opmerkingen worden ingediend. Uit de reacties wordt een ambtelijk advies gemaakt en op die basis neemt het bestuur van het Recreatieschap een besluit over de ontwikkeling van het Fort Zuid.

Het rapport omvat een drietal scenario's.

Scenario 1 wil het fort in zijn huidige vorm conserveren met minimale middelen, het hang- en sluitwerk en andere metalen delen opknappen. Het fort kan worden gebruikt door roei- en kanover-eniging, zeeverkenner, eventueel wijnopslag.

Scenario 2 voorziet in het afgraven van de wallen aan de binnenkant en het maken van vensters aan de westzijde. Binnen in het fort moet veel worden gedaan: verwarming, sanitair. De te maken ruimtes kunnen dan worden gebruikt als atelierruimte, expositieruimte, kantoren, museum. De investering is echter groot, dus de huur navenant.

Met *scenario 3* halen we het paard van Troje binnen. Want volgens het rapport: een ingrijpende aanpassing van het fort en de stichting van een NIEUW GEBOUW naast het fort moet tenminste grondig worden overwogen als perspectief biedende oplossing om restauratie en beheer te bekostigen.

Op de voorlichtingsavond van 24 mei 1993 in de Zoete Inval werd dit plan, samen met een veel concreter uitgewerkt plan voor het Hekslotgebied, toegelicht.

Pas tijdens deze avond bleek dat het Recreatieschap Fort Spaarndam-Zuid als een proefkonijn lanceert om te bezien in hoeverre kostendekkende fort-exploitatie mogelijk is.

De Dorpsraad was en is nu nog feller gekant tegen een grootschalige projektontwikkeling binnen onze veste, hetgeen voor Spaarndam funeste gevolgen zal hebben.

Spaarndammers, laat horen dat de forten ook u lief zijn.

Een discussieavond hierover wordt gehouden op:

Dinsdag 6 juli om 20.00 uur in het Dorpscentrum

De Dorpsraad en het Recreatieschap zijn hierbij aanwezig.

Kom, praat mee en laat uw stem horen!

Kentekenonderzoek in Spaarndam

Vele lezers zullen op dinsdag 30 maart opgemerkt hebben, dat er iets bijzonders aan de hand was in en vooral rond het dorp. De hele dag, van 's ochtends vroeg tot in de avond, stonden er op diverse locaties mensen uit het dorp langs de weg, in of bij een auto, en noteerden iets als men met een auto langs kwam.

Wat was er aan de hand?

Het antwoord is, dat op initiatief van de Dorpsraad een grootscheeps verkeersonderzoek gehouden werd, een zogenaamd kentekenonderzoek.

Bij een kentekenonderzoek worden van de passerende auto's de kentekens genoteerd en het tijdstip van passeren. Dit wordt op een aantal locaties gedaan. Door nu deze lijsten met elkaar te vergelijken, kan de gevolgde route van het betreffende kenteken worden vastgesteld. Door later bovendien nog aan de hand van het kenteken de herkomst van het voertuig vast te stellen, kan bekeken worden of het om auto's uit het dorp gaat of van elders.

De Dorpsraad vond het nodig dit onderzoek te houden, om meer inzicht te krijgen in de verkeersbewegingen in het dorp. Zoals u zult begrijpen, gaat het ons dan vooral om het doorgaande verkeer, maar ook de auto-bewegingen van de eigen bewoners waren en zijn onderwerp van studie. De grote overlast die van het doorgaande verkeer wordt ervaren, is, zoals u weet, al jaren een bron van zorg voor de Dorpsraad. Om het doorgaande verkeer te ontmoedigen is enige tijd geleden een tweetal wegversmallingen op de dorpsdijk aangebracht. Deze bevinden zich nu in een experimentele periode. Om het het doorgaande verkeer nog lastiger te maken moesten we meer inzicht hebben in het karakter ervan. De bevindingen uit het onderzoek zullen ook inzichten geven in hoeverre nadere maatregelen ook gevolgen hebben voor eigen bewoners.

Dat een kentekenonderzoek houden het nodige werk zou betekenen was bekend, maar dat het zoveel was, zoals nu gebleken is, was niet bekend. Maar gelukkig is alles dankzij de vrijwillige inzet van ongeveer 60 vrijwilligers toch goed op zijn pootjes terecht gekomen. Een woord van dank namens de Dorpsraad is hier dan ook zeker op zijn plaats. Het was een enthousiaste ploeg mensen, die na afloop in meerderheid zeiden het nog wel eens te willen doen. Hulde. Want door steun uit je eigen bevolking kun je pas iets bereiken. En aangezien alle acties en maatregelen beginnen met het verzamelen van informatie, geldt ook hier "meten is weten".

Er waren zoveel mensen nodig, omdat er op zeven locaties registratiepunten moesten worden ingericht. En dan nog meestal voor elke rijrichting één. Per registratiepunt waren dan ook nog vaak twee mensen nodig. Een ander bezettingsprobleem werd veroorzaakt door de tijdsduur van de metingen: van 6 uur 's ochtends tot 8 uur 's avonds. Je kan een mens niet veertien uur achter elkaar kentekens laten noteren; daar wordt ie gestoord van. Dus hadden we een vier-ploegendienst nodig om de zaak rond te krijgen.

Het resultaat mag er echter zijn. De dag heeft een berg aan kentekens opgeleverd, die nu in de verwerkingsfase zitten. Een fase overigens die meer tijd vergt, dan aanvankelijk gedacht.

Op de zeven locaties, die we hadden ingericht (Lagedijk, Hoge dijk, Ringweg, Zijkanaal C-weg, dorpsdijk, Slaperdijk en Jaagpad) zijn totaal 12.772 voertuigen gesignaleerd, c.q. genoteerd. Daar zitten natuurlijk veel auto's bij, die op de verschillende locaties twee, drie, vier of meer keer zijn genoteerd. De stand van verwerking van de gegevens is inmiddels zo ver, dat we weten dat het om ongeveer 5.320 verschillende kentekens gaat. Daar worden nu (1 juni) de postcodes bijgezocht. De 12.772 notaties zijn als volgt verdeeld: Lagedijk, binnenkomend verkeer: 872 voertuigen; uitgaand 877; Hoge dijk, binnenkomend verkeer: 287 auto's; uitgaand: 292; Ringweg, binnenkomend verkeer: 223 passanten; uitgaand: 252; Zijkanaal C-weg, binnenkomend verkeer: 938 auto's; uitgaand 891; dorpsdijk, van west naar oost: 1788 voertuigen; van oost naar west: 2109; Slaperdijk, binnenkomend verkeer: 2011 passanten; uitgaand: 1419 en Jaagpad, alleen uitgaand: 813 auto's.

Er zijn enige voorlopige conclusies te trekken aan de hand van deze cijfers.

De Lagedijk is bijna net zo druk als de Zijkanaal C-weg, zowel binnenkomend als uitgaand verkeer. De ochtendspits splits zich dus als het ware over deze twee wegen. 's Avonds doet zich de omgekeerde situatie voor. Als een ritssluiting. Verder valt uit de grafieken van de tellingen per kwartier op, dat het 's avonds in de spits aanmerkelijk drukker is dan in de ochtend. Hier is nog geen verklaring voor. Mogelijkerwijs dat de route Waarderpolder-Spaarndam-Jaagpad aantrekkelijker is, dan de Waarpol-der uitkomen via de Waarderbrug. 's Ochtends weegt het omrijden via de Vondelweg-Vergierdeweg-Slaperdijk hier waarschijnlijk niet tegen op. Maar dit alles is nog speculeren; het kentekenonderzoek zal hier meer duidelijkheid in geven.

Ongetwijfeld zullen we u in het komende Dorpsorgaan meer over de uitkomsten van dit onderzoek kunnen vertellen. Wanneer deze resultaten bekend zijn, zal de werkgroep Verkeer van de Dorpsraad met nadere voorstellen komen om het doorgaande verkeer te beperken. De bewoners van het dorp krijgen dan uiteraard weer de gelegenheid middels een openbare vergadering hier hun mening over te geven. Het ligt overigens in de bedoeling het onderzoek nog een of twee keer te herhalen, bijvoorbeeld op een donderdag en een weekenddag, om zo een nog betrouwbaarder beeld te krijgen. Er was namelijk de indruk dat het iets minder druk was dan normaal.

W.N.M. van Warmerdam.

periode 1-3-1993 tot 1-6-1993

- ma 1 mrt Sport Vereniging "Spaarnwoude" heeft een speciale editie van hun orgaan "Sport Spuit" i.v.m. de viering van het 75/25-jarig jubileum op 1 maart 1994. Het blad wordt huis-aan-huis bezorgd om iedereen van het programma, dat zich over het hele jaar uitstrekt, op de hoogte te stellen. Spaarnwoude is een echte omnivereniging geworden met activiteiten als voetbal, softbal, touwtrekken, klaverjassen en darts. Helaas moet het eerste voetbalteam aan het eind van de maand degraderen. Volgend jaar wordt in de Haarlemse Voetbal Bond gespeeld na enkele succesvolle jaren in de KNVB. Wat dat betreft is het voor de afdeling voetbal toch een rampjaar, want ook het derde, vijfde en zesde team degraderen.
- do 4 mrt Vossen in het Recreatiegebied Spaarnwoude vallen de schapen aan. Dat gebeurt vooral 's nachts. Er zijn ondertussen dit jaar al acht aangevreten schapen aangetroffen. Tussen 1986 en 1991 zijn er, volgens de heer B.J. Holleboom uit Overveen, in Noord-Holland 2160 vossen afgeschoten. De dreiging lijkt steeds groter te worden.
- vr 5 mrt Vandaag is oud-Spaarndammer Piet Harskamp overleden. Hij werd geboren op het Havenplein en woonde in Nijkerk.
- ma 8 mrt Het Spaarndams Gemengd Koor heeft deelgenomen aan de "Vierkorenmiddag" in het Haarlemse Concertgebouw. Volgens recensent Kees Hughes is het koor "in kwaliteit vooruitgeschoten". Het optreden vormde het hoogtepunt van de middag. De nieuwe dirigent, Piet Roelofsen, is de grote inspirator.
- wo 10 mrt In het periodiek "Vissen" van de Amsterdamse en Haarlemse Hengelaarsbond wordt de vangst van een steur gemeld in de ADM-haven bij het Noordzeekanaal. Het dier is in ons land al jaren uitgestorven. De laatste twee jaar zijn er echter weer enkele gevangen. Dat zou als een signaal voor de verbetering van de kwaliteit van het water in onze kanalen kunnen worden opgevat, vergelijkbaar met de vangst van een zalm in de Boezem te Spaarndam in januari 1992. In de Middeleeuwen was de steur -bekend om de kaviaar- een "koninklijke" vis die onder het vangstrecht van de landsheer viel. Het gevangen exemplaar was 61,5 cm lang. Volwassen dieren kunnen wel 6 meter worden.

- za 13 mrt Speeltuinvereniging "Nieuw Leven" organiseert weer een rommelmarkt. Zo wordt geprobeerd meer geld bij elkaar te krijgen voor de bouw van een nieuw clubhuis.
- za 13 mrt Bij het Dorpscentrum wordt de parkeergelegenheid uitgebreid met ca 40 plaatsen. Dat gebeurt in samenhang met het bouwrijp maken van de grond voor de nieuwe snackbar van "Rob's Snacks".

- ma 15 mrt Vandaag is Anthonius Johannes Cornelis Bakker overleden. Hij woonde aan de Floris Balthasarstraat 47. "Mijnheer Bakker" was drager van de onderscheiding "Jyd Vavhem", hetgeen "Hand van God" betekent. In het Nederlands wordt gesproken van "Yad Vasheem". Deze hoge onderscheiding van de Staat Israël wordt toegekend aan mensen die in de Tweede Wereldoorlog met gevaar voor eigen leven Joden hebben geholpen. Zelf sprak mijnheer Bakker hier niet over.
- vr 19 mrt De kruisvereniging viert haar 100-jarig bestaan. In het Dorpscentrum vindt een gezellige bijeenkomst plaats om dit heuglijke feit te vieren. De aanwezigen ontvangen een gedenkboekje dat voor deze gelegenheid geschreven is door Gerrit van den Beldt.
- za 27 mrt De parochie St. Adalbertus organiseert weer een kledinginzameling in samenwerking met "Don Bosco". Via de stichting "Mensen in Nood" gaat de kleding dit jaar vooral naar de zogenaamde vergeten groepen in Oost-Europa: zieken, bejaarden en gehandicapten.

De Ringweg ca 1936

- ma 22 mrt Aan de Ringweg gonst het van bouwactiviteiten. Naast het Dorpscentrum wordt op de achtkantige bouwsels van "Rob's Snacks" de vlag gehesen omdat het hoogste punt is bereikt, terwijl even verderop Herman Wempe de eerste paal slaat voor zijn nieuwe bungalow. In de Tweede Wereldoorlog werden op die plaats enkele houten landarbeidershuisjes gesloopt. Na de oorlog kwamen er een aantal nieuwe woningen voor terug, maar het gat tussen nummer 111 en 113 bleef open. Door de bouw van de woning voor Herman en Francien komt daaraan een eind.
- di 30 mrt Er wordt in Spaarndam een grote verkeerstelling georganiseerd. Elders in dit blad vindt u een eerste indicatie van de resultaten.

Kroniek van Spaarndam

zo 4 apr	Op de leeftijd van 87 jaar overleed in Haarlem oud-dorpsgenoot Jan Dirk Jansen. Jarenlang woonde hij op Fort Zuid.
wo 7 apr	Sportfokkersverenging Zuid-Kennemerland is naar Spaarndam gekomen om de in maart geboren konijnen te tatoeëren met een oormerk. Deze keer staat er zelfs een foto van in de krant.
do 8 apr	In het jaarverslag van de politie in Haarlemmerliede staat te lezen dat er meer inbraken zijn geweest en dat er minder agenten waren. Het aantal woninginbraken is zelfs met 30 % toegenomen. Ook het aantal auto-inbraken, motor- en autodiefstallen nam toe. Het oplossingspercentage van alle delicten daalde naar 8,9 %. Hoe er in deze situatie verbetering kan komen ligt voor de hand.
vr 9 apr	Bij de invalswegen van Haarlemmerliede zijn zogenaamde jumelage-borden geplaatst om de band tussen deze gemeente en het Engelse Saxilby aan te geven. Later verschijnt er ook een foto in de krant met het bord dat in Saxilby staat. Het valt op dat ze daar blijkbaar geen Rabobank hebben.
di 13 apr	Aan de stroom auto's leek geen einde te komen. Rond 5 uur 's middags was Spaarndam onbereikbaar. Omdat het verkeer van oost naar west aansloot werkten de verkeersobstakels niet en vormden zich lange rijen van auto's die van west naar oost wilden. De oorzaak was gelegen in een defect aan de oude brug over het Zijkanaal-C bij het Noordzeekanaal, waardoor het verkeer van de Velsersweg over Spaarndam werd omgeleid. De klok in de toren van de N.H. Kerk is gelukkig weer gerepareerd en deze middag teruggehangen op de plaats waar veel Spaarndammers de laatste weken tevergeefs een blik hadden geworpen.
do 15 apr	Speeltuinvereniging Nieuw Leven mag van de Raad van State beginnen met de bouw van een nieuw clubhuis. Het protest van de heer Loerakker is afgewezen. Op maandag 3 mei is de sloop van het oude gebouwtje begonnen.
vr 16 apr	De muziekvereniging "Eensgezindheid" uit Halfweg/Zwanenburg geeft een voorjaarsconcert in het Dorpscentrum.
za 17 apr	In het orgaan van de Haarlemse Hengelaarsbond lezen we een verslag van een gebeurtenis die al op 13 februari heeft plaatsgevonden. De inrichting voor geestelijk gehandicapten te Bennebroek "De Hartekamp" had de hengelaars te hulp geroepen om hun vijvers -waar in de loop der jaren het aantal karpers enorm was toegenomen- af te vissen. De gevangen dieren zouden elders worden vrijgelaten. Firma Johan Kuijten uit Spaarndam verzorgde het vervoer van de gevangen vissen. In totaal vonden 617 karpers hun weg in andere vijvers en werden 10 snoeken in het Spaarne uitgezet bij de Mooie Nel. De jubileum-commissie van de Sport Vereniging Spaarnwoude die de viering van het 75/25-jarig bestaan voorbereidt, organiseert een familie-toertocht met personenauto's. In de Stompe Toren neemt de heer Van der Putt, voorzitter van "Het Gilde van de Stompe Toren", een prachtige concertvleugel in ontvangst, aangeboden door de heer M. Echhardt, directeur van aannemersfirma Polderman. De aanleiding was de viering van het 100-jarig bestaan van het bedrijf.

Kroniek van Spaarndam

	Het Chinees afhaalcentrum aan de Dr. W. Nijestraat 75 is in andere handen overgegaan. Onder de naam "Chung's Keuken" worden vooral Kantonese specialiteiten verkocht.
vr 23 apr	Werf "'t Kromhout" van de Spaarndamse gebroeders van Amerongen in het HD. Op deze werf worden sinds enkele jaren ook houten sloepen gebouwd, de zogenaamde "whalers", die vroeger gebruikt werden bij de jacht op walvissen en tegenwoordig worden ingezet bij sloepenraces.
za 24 apr	Er wordt 's nachts brandt gesticht in een schuurtje in de Westhoff en in de kleedkamers van het tennispark.
zo 25 apr	Speeltuinvereniging "Nieuw Leven" organiseert de jaarlijkse "bootjesdag". Het is prachtig weer. Jong en oud beleven veel plezier aan de Boezemkade.
wo 28 apr	Het deelplan Westbroek van het Recreatiegebied Spaarnwoude wordt officieel in gebruik gesteld. De grote recreatieplas vormt een goede afscherming van Spaarndam tegenover de oprukkende woningbouw van de Velsersbroek.
vr 30 apr	Koninginnedag, dus groot feest in Spaarndam. Aan de optocht lijkt 's morgens geen einde te komen. Veel kinderen zien er prachtig uit. Op de Kolk heerst een gezellige drukte. Ook de rest van de dag is zeer geslaagd. Kapper Leo van der Wiel haalt de krant met zijn ringsteekunst. Hij wordt overigens door Wil van Warmerdam voorbijgestoken die de kampioen van het jaar 1993 wordt.
za 1 mei	Jeugdvereniging "Don Bosco" gaat deze week op kamp. Per boot gaan ca. 90 kinderen en 20 begeleiders op weg naar Harderwijk. Bij de Grote Sluis wordt roerend afscheid genomen.
ma 3 mei	Vandaag overleed Nicolaas Hendrikus Ernestus (Niek) van der Aar, op de leeftijd van 67 jaar. Hij woonde op de Ringweg 63. Jarenlang was hij de "SRV-man" van Spaarndam-Oost.
di 4 mei	De dag van de traditionele Dodenherdenking. De toespraak wordt gehouden door oud-burgemeester Reehorst.
za 8 mei	Kapsalon "Uschi" aan de Dr. W. Nijestraat 75-79 is in andere handen overgegaan en heet nu kapsalon "Jerick".
ma 10 mei	Hendrikus Johannes ("opa") Bergkamp is vandaag overleden op de leeftijd van 86 jaar. Hij woonde aan de Lagedijk 7.
wo 12 mei	De plannen voor uitbreiding van de kinderopvang in Spaarndam nemen vastere vormen aan. In januari zou dit project van start kunnen gaan. Er is een speciale "Stichting Kindercentrum Spaarndam" in oprichting. In het nieuwe speeltuingebouw en het vrijgekomen postkantoor in het Dorpscentrum kunnen verschillende groepen kinderen worden ondergebracht.

vr 14, za 15 en

zo 16 mei Het is een zeer druk weekend voor de Spaarndammers als zij ten minste aan alles willen deelnemen wat hen geboden wordt:

- Het Spaarndams Gemengd Koor organiseert een grote rommelmarkt op het pleintje voor het Dorpscentrum. Zo hoopt men de middelen voor de viering van het 85-jarig bestaan in oktober van dit jaar te vergaren.
- S.V. Spaarnwoude organiseert een feestweekend met op vrijdag een horeca-voetbaltoernooi, op zaterdag een sport- en speldag voor alle jeugd van Spaarndam en 's avonds een "bal" in een tent en ten slotte op zondag een senioren sport- en speldag.
- Op zaterdag organiseert de Luchthaven Schiphol een open dag voor de inwoners van de buurgemeenten bij gelegenheid van de opening van de nieuwe terminal. Uit Spaarndam vertrekken 6, 8 of 12 bussen -hierover verschillen de meningen- met nieuwsgierige dorpsgenoten die dit gratis uitje wel willen meemaken. Na zo'n tochtje zal hun oordeel betreffende de geluidsoverlast van vliegtuigen die boven Spaarndam vliegen, zeker wat meer gematigd zijn.
- Wie dan nog fit genoeg is kan 's avonds in het Dorpscentrum de toneeluitvoering van het blijspel van Neil Simon, "Op blote voeten in het park", door de Spaerne Ghesellen bijwonen. Paula Zuidhof schrijft hierover in het H.D. van maandag 17 mei een lovende kritiek.

ma 17 mei Op de leeftijd van 64 jaar is Franciscus Josephus Roelofs overleden. Hij woonde Dr. W. Nijestraat 33.

do 20 mei De traditionele fietstochten van Nova Zembla ondervinden veel tegenwerking van de regen. M.n. het aantal deelnemers aan de korte tochten van 25 en 50 kilometer is veel kleiner dan in andere jaren. Er wordt gestart vanuit een tent op de speeltuin omdat het nieuwe speeltuingebouw in aanbouw is.

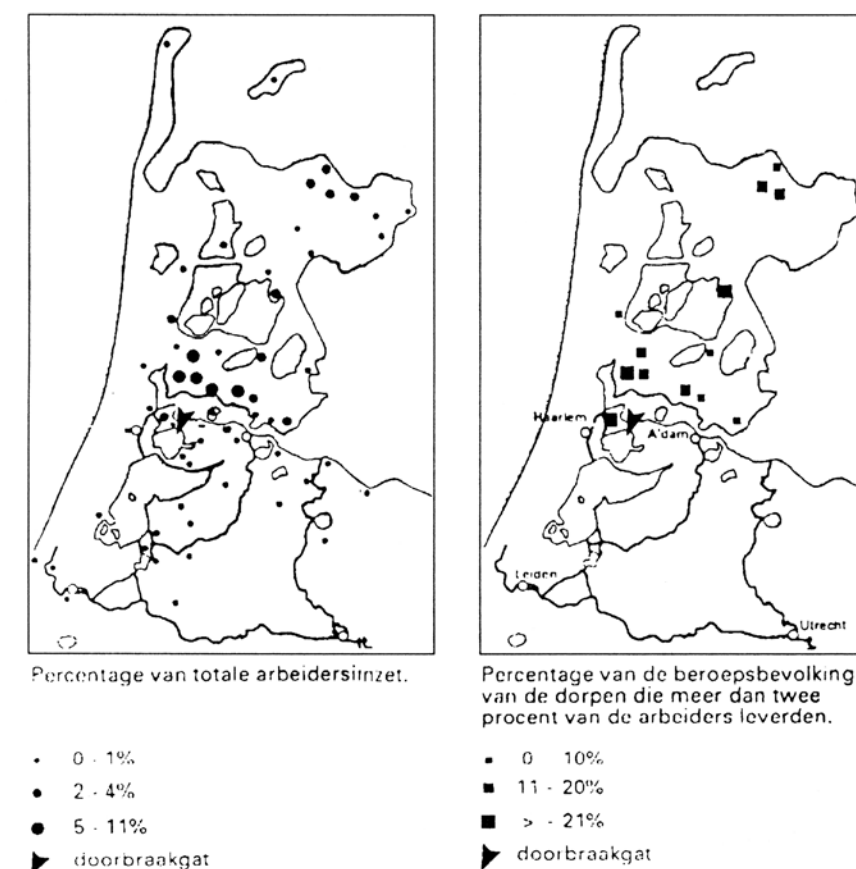
za 22 en
zo 23 mei Organiseert de wandelafdeling van "Nieuw Leven" de traditionele wandeltochten in de omgeving van Spaarndam. De weergoden zijn deze tochten gunstig gezind.

di 25 mei Tijdens een hoorzitting van het Recreatieschap Spaarnwoude over de plannen betreffende Fort Zuid, spreekt de Dorpsraad zijn verontrusting uit dat elke verandering in het gebruik van het Fort zal leiden tot meer verkeer door het dorp en daar zit Spaarndam niet op te wachten.

De reparatiewerkzaamheden aan de Spaarndammerdijk in 1510 (II)

Seizoenarbeiders

Dat men in Holland flinke afstanden aflegde om te kunnen werken had ook nog een andere achtergrond. In 1514 is door de regering een enquête gehouden onder de bevolking van het gewest Holland om te informeren naar het welvaartsniveau en met name ook naar de manier waarop men zijn brood verdiende. Dat interesseerde de regering omdat zij haar belastingaanslag wenste te verhogen. Uit de antwoorden van de dorpen blijkt dat in heel Holland de meeste boerderijen te klein waren om van te leven: te weinig hectares en te weinig koeien. Daarom vulde men de inkomsten aan met diverse soorten seizoenwerk. In het voorjaar verrichtten de boeren allerlei graaf- en spitwerk. In de zomer werden de rijkere boeren geholpen met het hooien. In de maanden juni tot en met december ging men vaak de zee op. Dan werd er haring gevangen of als scheepsmaat gewerkt op de grote koopvaardischepen. Ondertussen zorgde moeder de vrouw voor de twee, drie koeien. In de winter heerste een structurele seizoenswerkloosheid. De Hollandse boeren waren dus een groot deel van het jaar van huis om hun inkomsten binnen te halen.

Herkomst van de gravers, ofzetters en berriedragers werkzaam aan het Grote Gat in de Spaarndammerdijk bij Halfweg 12-17 augustus 1510.
Bron: Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis 1992, 4, blz 465 "Gravers, ofzetters en berriedragers".

West-Friezen

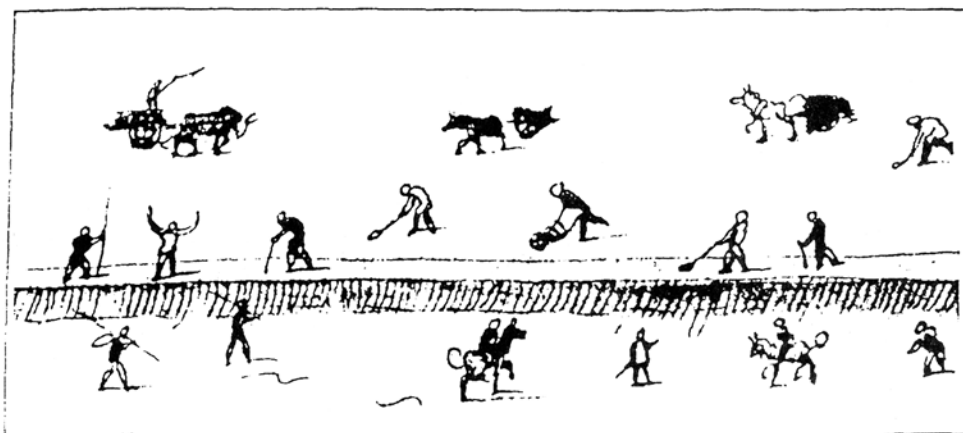
Toch blijft de vraag waarom er zoveel arbeiders uit Noord-Holland kwamen. Waarschijnlijk speelt een soort vroege regionale specialisatie hier een rol. In Zuid-Holland was men wat betreft het spit- en graafwerk vooral gericht op het turfgraven. Honderden hectares veenland werden afgegraven, in "turven" opgestapeld om te drogen en afgevoerd naar de steden om te dienen als brandstof voor de steenbakkerijen, de bierbrouwerijen en de textielateliers. In Noord-Holland was geen veenland en hier was men geheel afhankelijk van het grondwerk in de dijkbouw. Noord-Hollanders namen ook vaak deel aan dijkbouw op de Zuidhollandse en Zeeuwse eilanden. Het Rijnlandse dijkproject viel juist in de periode dat men anders naar zee ging. Misschien waren de lonen die Rijnland te bieden had aantrekkelijker dan wat men op zee kon verdienen?

Talrijke arbeiders kwamen uit de Zaanstreek. Nu lagen de Zaanse dorpen tamelijk dichtbij, namelijk gezien vanuit de Spaarndammerdijk juist aan de overkant van het IJ. En velen kwamen inderdaad met een zogenaamde "royschuit" (roeiboot).

Medemblikkers

Nog is de vraag open blijven staan waarom er zo'n aparte groep uit Medemblik en omgeving mee kwam werken. Hierover trof ik gelukkigerwijze wat informatie aan in de rekening waar de loonlijsten bijhoren. In de 3^e week van de dichting wordt een boodschapper naar Medemblik gezonden om Rijckaert Mathijszoon, burgemeester, en nog enige anderen te vragen naar de dijk te komen om raad te geven. En enige bladzijden verderop is dezelfde boodschapper met een vaatje Rijnse wijn naar Medemblik gereisd. Dat geeft te denken, blijkbaar was goede raad duur. Bij een latere dichting in 1514 tref ik in de rekening aan een meester Pieter Mathijszoon die "dijker" genoemd wordt en die als aannemer ook een stuk dijkwerk uitvoert, samen met zijn zoon Jan Pieterszoon. Bij deze dichting wordt bovendien nog advies gevraagd aan een Floris Pieterszoon. Ik leid hieruit af dat er een hele familie van gespecialiseerde dijk-aannemers in Medemblik woonde. Dat is niet zo vreemd want Medemblik lag akelig blootgesteld aan de Zuiderzee en leverde een permanent gevecht om zijn dijken te behouden. Jammer genoeg is over deze familie verder niets te vinden, want het archief van Medemblik begint pas eind 16^e eeuw.

Deze mannen namen kennelijk arbeiders mee uit hun eigen streek. Na de 3^e week komen steeds meer arbeiders uit Medemblik en omgeving en zij werken ook samen als ploeg. In de kritieke 4^e week toen het maximale aantal arbeiders aan het werk was en men zeven dagen achtereen doorwerkte om de dijk te sluiten, werkten deze Medemblikkers ook een paar nachten door.

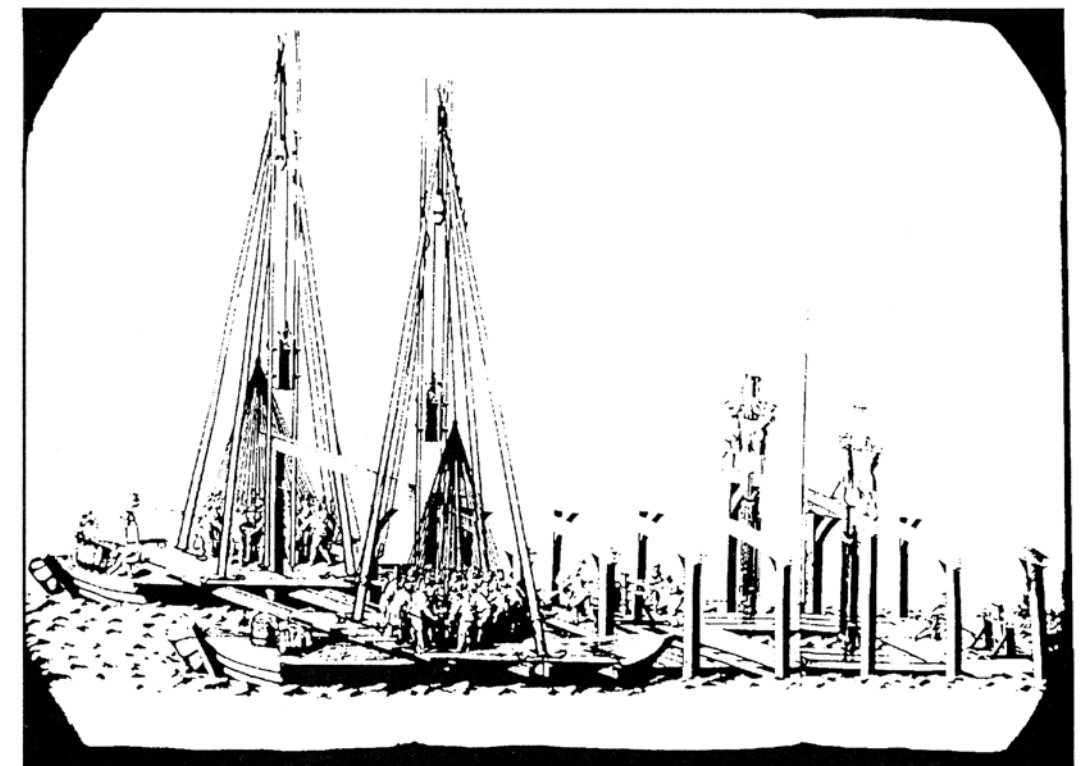
Dijkwerkers met tweewielige karren, kruiwagens (kordewagens) en schoppen: karrers en slechters. Kaart Alg. Rijks Archief.

Organisatie op de werkplek

Dankzij de loongegevens en functieaanduidingen is soms iets te zeggen over de soorten arbeid en de organisatie van het werk ter plekke. Hier ben ik nu mee bezig. De opstellers van de loonlijsten maken onderscheid tussen gravers, ofzetters, berriedragers, heiders, bootslieden, schuitslieden en timmerlieden.

Wat gravers doen spreekt voor zich. De ofzetters verspreidden met vorken de aarde die door de berriedragers was aangevoerd, misschien hielpen zij ook de grond los te maken. Berries zijn draagbaren. Men gebruikte ook wel kruiwagens, maar die waren kennelijk nogal schaars. Er werd zelfs een boodschapper richting Zeeland gestuurd om kruiwagens op te kopen. Hij maakte een hele reis en hij is te volgen over Den Haag naar Rotterdam, Dordrecht, Poortugaal, Geervliet, Heenvliet tot aan Brielle toe waar hij overal kruiwagens verzamelt die hij tenslotte vanuit Geervliet over Gouda per schip naar Spaarndam zendt.

De heiders werken samen met de bootslieden aan een heiblok dat op twee grote boten staat. Schuitslieden zijn arbeiders die met boten aankomen en de grote hoeveelheden aarde aanvoeren die vereist waren voor het dichten. De aarde werd meestal gedolven in het voorland van de dijk dat alleen met hoge vloed onderliep. De boten hebben verschillende grootten en hun eigenaars worden daar ook naar betaald. Ze dragen merkwaardige namen als damlopers, evers en aalmannen. Wat de timmerlieden uitvoerden is niet meteen duidelijk. Het is mogelijk dat ze de duikers maakten die hier sinds 1492 in de dijk lagen. Ze staan in de loonlijsten vermeld naast de heiders, dus wellicht hielden ze zich ook bezig met de installatie en onderhoud van het heiwerk. Evenals de heiders en bootslieden verdwijnen ze na de 6^e week als het heiwerk kennelijk geklaard is.

De heiders aan het werk

Beloning

Afgezien van het timmerwerk en heiwerk betrof het hoofdzakelijk ongeschoold werk. In principe lijken alle soorten arbeiders dan ook hetzelfde loon te ontvangen van 4 stuivers per dag. Toch zijn er individuele verschillen en dat hangt waarschijnlijk samen met leeftijd. Er wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen oude en jonge berriedragers. Vaak werken ook vader en zoon als koppel samen waarbij de zoon dan voor halfgeld werkt. Overigens werken de meeste arbeiders als koppel. Gravers en ofzetters worden als duo vermeld en aanvankelijk ook gezamenlijk uitbetaald. Berriedragers treden vanzelfsprekend ook per tweetal op, en op de boten zitten meestal minimaal twee man. De koppels waren waarschijnlijk weer ingedeeld in ploegen, want er zijn vermeldingen van "rotmeesters" en aparte uitbetalingen aan "homannen", begrippen die op ploegleiders kunnen duiden. De uitbetaling is natuurlijk strikt geregeld. Bij aankomst wordt iedereen ingeschreven en krijgt als bewijs daarvan een loodje. Aan het eind van de week ontvangt men tegen inlevering van zijn loodje het loon. De prestatie wordt nauwkeurig tot op de 1/4 dag bijgehouden waaruit af te leiden is dat men in vier dagdelen werkte. De schafttijden werden aangegeven met hoorngeschal, bij gebrek aan kerkklokken zoals men die in de stad gebruikte voor dit doel.

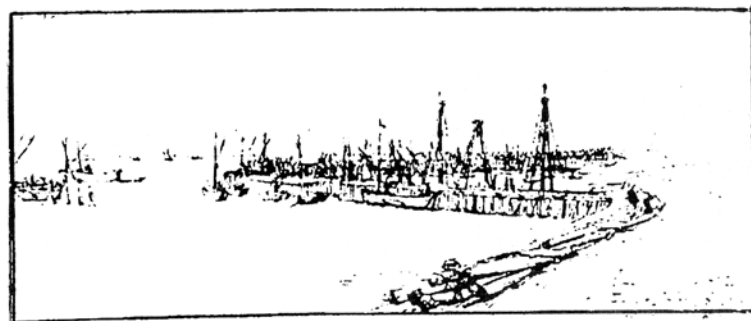
Slapen, eten en drinken

Over de fysieke arbeidsomstandigheden heb ik nauwelijks iets gevonden. Je zou denken dat het wel enige voorzieningen vereist om zo'n duizend man in de rimboe van primaire levensbehoeften te voorzien, maar hiervan blijkt niets. Het is daarom goed mogelijk dat men gewoon ieder weekend naar huis ging en dan weer eten meenam voor de volgende week. Bij de bedijking van de Zijpe in Noord-Holland in 1556 lijkt dit zo te gebeuren.

Voor de hoogheemraden werd wel goed gezorgd. Zij genoten vol pension in de herberg van een zekere Jan Zivertszoon. Hoe de arbeiders overnachtten blijft gissen. Ik vond een vermelding dat een groepje mannen in een boot de nacht doorbracht, maar er waren maximaal zo'n 150 boten aanwezig dus dat was niet genoeg voor allemaal. Misschien hadden ervaren dijkwerkers wel tentjes bij zich. De stadsbestuurders uit Amsterdam die in de toezichthoudende commissie zaten, hadden in ieder geval een grote canvastent tot hun beschikking.

Een eerste indruk van dijkwerk begin 16e eeuw doet vermoeden dat het technisch redelijk voor elkaar was maar dat de secundaire arbeidsomstandigheden wel wat te wensen overlieten.

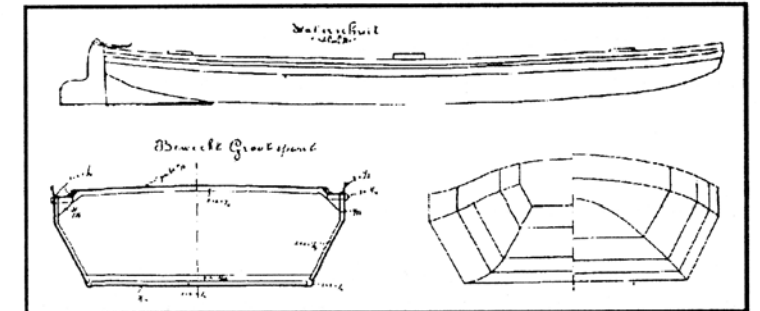
Drs. Petra J.E.M. van Dam.

Tekening van Jan de Bray van de dijkwerkzaamheden aan de Grote Braak te Halfweg in 1675

Jubileumboek Kruiswerk

- In de 18^e en het begin van de 19^e eeuw beschikte Spaarndam over een zogenaamde dorpschirurgijn. In 1865 werd de opleiding tot arts wettelijk geregeld. In de praktijk werd de openbare gezondheidszorg aan de gemeenten over gelaten. Een kleine gemeente als Spaarndam kon een arts geen bestaan bieden. Er waren teveel minvermogens die alleen van de diensten van een arts gebruik konden maken als het armbestuur voor hen de rekening betaalde. Jarenlang was er in Spaarndam dus geen gemeentearts. Wel was er een gemeente-vroedvrouw. Zij kreeg een toelage van f 200 per jaar.
- Dokter Joustra schrijft (in 1893): "Aan goed drinkwater bestaat hier bijna voortdurend behoefte. De meeste ingezetenen moeten zich behelpen met een regenton, in of boven de grond. Bij enige aanhoudende droogte heerst hier bijna algemeen gebrek aan drinkwater. Helaas teveel gebruik wordt gemaakt van water uit het Spaarne, de riool van het gansche waterschap Rijnland".
- De openbare vuilnisbakken op het dorp vormden (rond 1900) een grote bron van ergernis. Deze bakken waren oorspronkelijk door Rijnland gemaakt om doortrekkende schippers in de gelegenheid te stellen hun vuil er in te werpen. Toen ook Spaarndammers deze bakken gingen benutten nam de gemeente Spaarndam ze over. Ze waren van steen gemetseld en werden afgedekt met houten luiken. Het valt te begrijpen zal ze vooral in warme zomers hevig stonken en het domein waren van de ratten.
- Toen de behoefte aan goed drinkwater door de aanschaf van een waterschuit op redelijke wijze was opgelost, kon alle aandacht op de TBC-bestrijding worden gericht. Op de ledenvergadering van 1905 sprak dokter Nije over besmettelijke ziekten en gaf hij enkele nuttige wenken ter bestrijding van de longtuberculose. Dat leidde al in 1906 tot de aanschaf van een draaibare ligtent.
- In de zomer van 1915 was er voor de vele militairen die op de forten van de Stelling van Amsterdam verbleven in de Mooie Nel een "Bad- en Zweminrichting" gebouwd. Over de breedte van 30 à 40 meter was er door de soldaten zelf een houten vlonder gemaakt in de buurt van molen "de Slokop". Aan de noordzijde werden rietmatten opgehangen ter bescherming tegen de wind.

Tekening van een waterschuit met een inhoud van 13 m² uit het archief van het Nederlands Scheepvaartmuseum te Amsterdam. Eind vorige eeuw.

Dit zijn vijf korte stukjes uit het 96 bladzijden dikke jubileum-boek "Honderd jaar kruiswerk in Spaarndam en omgeving".

Het is voor leden van de kruisvereniging **gratis** beschikbaar.

Leden kunnen het afhalen bij:

- het Dorpscentrum, Ringweg 36
- de Rabo-bank, Ringweg 32
- dr. Weijerman, Pol 1.

Niet-leden kunnen het voor 20 gulden kopen bij de Stichting Spaarndam 700.

Afhalen bij H.Koelman, Ringweg 37, tel. 371943.

Zesde jaarverslag van de Historische Werkgroep Spaarndam

over het jaar 1992

In totaal kwam de werkgroep dit jaar vijf keer voor een vergadering bijeen. Verder waren er nog vier zogenaamde werkvondten.

Archiefbewaarder R. Dijk bracht het archief van de werkgroep keurig op orde. Alle stukken die in de loop der tijd door dorpsgenoten aan de werkgroep werden afgestaan zijn gerubriceerd. Met behulp van een kaartsysteem kan snel de inventaris worden geraadpleegd.

Het organiseren van het foto-archief verloopt trager. Het opsporen van de juiste namen van de op de foto's voorkomende personen vergt veel tijd. Een album met foto's van het palingbedrijf van de familie Kok werd door F. Cleeren samengesteld.

Verskillende leden van de werkgroep waren actief bij het verzamelen van gegevens betreffende speciale onderwerpen. R. Dijk hield zich vooral bezig met de Patriottentijd en het dagboek van sluiswachter Zacheus de Beer; A. de Rooij ging verder met het kopiëren van transportacten waarbij ze nu de periode 1732 tot 1811 gereed heeft; G. van den Beldt werkte aan een gedenkboekje dat uitgegeven gaat worden bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Kruisvereniging.

Zes leden volgden een cursus van de Stichting Regionale Geschiedbeoefening Noord-Holland. De stichting "Spaarndam 700" nam daarbij het cursusgeld voor haar rekening.

Van de Rabobank werd bij gelegenheid van de viering van het 90-jarig bestaan van de bank een mooie donatie ontvangen. Voor de archiefwerkzaamheden vormt dit een belangrijke ondersteuning.

Gerrit van den Beldt.

Aanwinsten voor de verzameling

01. Materiaal van de Commissie Spaarndam 700.
02. Foto's van "die Spaerne Ghesellen" en Kunstkring.
03. Een uitgave van de firma Baelde "Verzamelalbum van plaatjes der schoonste plekjes van ons land". (W. Baelde telefoon 28 Kruideniers- en Drogistwaren).
04. Gegevens over de stichting van een R.K.Kerk in Spaarndam.
05. Foto gemaakt bij de onthulling van standbeeld van Pieter Brinker.
06. Geplastificeerd en vergroot suikerzakje van café "De Toerist" / A.M. v.d. Vlucht 1953.
07. Notulenboek van de vergaderingen van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland van het jaar 1861. Voor Spaarndam relevante fragmenten voor de HWS gecopieerd.
08. Gegevens van de tentoonstelling "Spaarndam maakt Kunst".
09. Het Journaal van schout Christoffel van Beek over de periode 1729-1750. (Archief H.en S. Brievenboek (1743-1764) inv. nr.3. nummer 39, blz 48.) Dit Journaal is ook verwerkt in het gedenkboekje dat werd uitgegeven b.g.v. het 550 jarig bestaan van de Verenigde Binnen Polder, samengesteld door J.van der Aar.
10. Gegevens verkiezing eerste Dorpsraad in 1967.
11. Een serie originele foto's van Henk Vallentgoed.
12. Het programmaboekje van het S.G.K. van 7 oktober 1983.
13. "Het geslacht Clots". Tevens gegevens familie Schardam.
14. Inventaris Oud-Archief Haarlemmerliede en Spaarnwoude.
15. Op perkament verkoopacte woning Oostkolk 23 (?), 1790.
16. Het bord "C. Stolk, tegelzetter".
17. Monumenten 1992 2/3 artikel "Halt bij Spaarndam".
18. Serie foto's en kopieën van kranteartikelen over de brandweer van Spaarndam o.a. van "de Kleine Tien". De datum op het lijkenhuisje is goed te zien: 1883.

'Zos, die zote moet je patte'

Na mijn avontuur met de baggermolen (26^e jaargang nr. 4), bleef ik werkzaam bij Polderman en kwam terecht in de machinale houtbewerkingswerkplaats, achter het woonhuis van Polderman aan de IJdijk, waar Chris van Warmerdam de scepter zwaaid. Het kwam toen regelmatig voor dat ik met boodschappen naar de overkant, naar de wagenmakerij van Balm gestuurd werd.

De cirkelzagen en schaafmachinebeitels werden daar namelijk geslepen en dat kwam veel voor omdat er in het toenmalig te verwerken hout nogal eens ijzer zat, zoals kogels en bom- of granaatscherven uit de oorlog in 1940.

En steeds als ik bij de firma Balm binnenkwam, werd ik begroet met de kreet: "Há die Pange!", geuit door Wies, de jongste van de drie daar werkzame broers.

Omdat ik het "waarom" niet begreep, vroeg ik dat 's avonds thuis aan mijn vader. Die vertelde mij dat hij vroeger op de lagere school de bijnaam van "Pange" had; waarom wist hij niet en ik nu dus ook niet. Maar, zo zei hij verder, als hij dat nu weer tegen je zegt moet jij zeggen: "Zos, die zote moet je patte", want daar hebben wij Wies, als kleine jongen zijnde, veel mee geplaagd.

Op mijn vraag wat dat betekende, vertelde hij: "Als wij 's morgens naar de school op de Pol gingen, waar toen ook twee gebroeders Balm - Ab en George - op waren, liepen wij zo omstreeks 8 uur over de Westkolk. In de Kolk was dan meestal de boot van Bus aan het schutten, die met groente van de kwekers in Beverwijk op weg was naar de groentenmarkt in Haarlem. Aangezien de schipper van die boot veelal alleen was, moet hij ook zelf zijn schip aanmeren.

Op zo'n moment nu, als hij nergens anders aandacht aan kon besteden, maakten enkele jongens van de gelegenheid gebruik om op zijn boot te springen en iets van hun gading - wortels of knolletjes - te gappen.

Bij zo'n gebeuren stond Wies op de kant toe te kijken naar zijn broer George die ook aan boord gesprongen was. Wies was toen 4 jaar, nog niet op school, maar hij bracht wel zijn beide oudere broers daar naar toe, uiteraard over de Westkolk. George nu zou net een wortel pakken toen Wies hem toeriep in zijn koeterwaals: "Zos, die zote moet je patte!". Je begrijpt het al, George moest die grote pakken. Mijn vader zei toen dat ik Wies met dat te zeggen wel de mond zou snoeren, want hij is daar nog jarenlang mee geplaagd en is dat zeker niet vergeten.

Zo gezegd, zo gedaan. Toen ik weer eens bij Balm naar binnen stapte, werd ik prompt begroet met: "Há, die Pange", waarop ik zei: "Zos, die zote moet je patte!". Nou, dat heb ik geweten.

Onder veel gelach van de aanwezigen - opa Balm, Ab en George Balm en hun toenmalige knecht Krol -, sprong Wies van de truck af waarop hij aan het werk was en moest ik benen maken. Hij ging mij achterna over de IJdijk, bij het spookhuis naar beneden de Westkolk op, terug over de Balk en bij het vlot van palingrokerij Balm op de Taanplaats, had hij mij te pakken. Niet voor lang echter, want vanaf het vlot belandde ik via zijn schoen in het Spaarne. Doornat als ik was kon ik niet meer aan het werk en ging dus eerst naar huis om droge kleren aan te trekken. Met een droge overall onder mijn arm ging ik om half vier weer naar mijn baas.

Doch op de hoek van het huis van Polderman stond mijn baas (Wim Polderman Sr.) mij op te wachten en vroeg mij wat of ik kwam doen. Op mijn antwoord dat ik kwam werken kreeg ik te horen dat ik wel kon gaan, want aan jongens die in de baas zijn tijd gingen zwemmen, had hij niets.

Ik naar de overkant om bij Wies Balm verhaal te halen, want die had me dat tenslotte toch geleverd. Ik kreeg daarop te horen dat ik niet zo moest zeuren, dat ik mijn overall aan moest trekken en dat ik als de bliksem aan het werk moest gaan, want ik werkte van toen af aan bij hen.

Toen Polderman later binnen kwam om te kijken hoe het met zijn knecht ging, begreep ik dat het doorgestoken kaart was geweest.

Het werk daar paste ook beter bij mij want ik had toch een schoolopleiding als "smidbankwerker" (zie 27^e jaargang nr. 1) gehad.

Toen ik zaterdag thuis kwam met een loonzakje van de firma Balm hebben we er nog veel om gelachen.

Jan Berk.

dhr. Jaap de Vries en mevr. Klaasje de Vries – Onderweegs

Erehaag bij Fort en het Spookhuis

Wanneer mensen in hun herinnering terug gaan naar hun kinderjaren en daarbij beelden zien opkomen van de erehaag bij het Fort – de twee bomen die in bloei naar elkaar toeboogen en die stonden aan beide kanten van de Slaperdijk ter hoogte van het fort, komende vanaf richting Santpoort een mooie binnenkomst van ons dorp, en Spaarndam verlatend een mooi afscheid – ; wanneer de kettingbomen bij het Rijnlands huis worden genoemd en de holle boom van de Taanplaats, waar de kinderen van Spaarndam hun kinderspelen speelden; wanneer er een echte Van Geem aan de wand hangt van het spookhuis (het pand op de Westkolk boven het Judasoog), waar verhalen bij horen van onverklaarbare geluiden achter het groene deurtje; wanneer mensen je dit kunnen vertellen, dan heb je het te doen met geboren en getogen Spaarndammers.

Wanneer er een foto wordt getoond van de dorpsdijk ter hoogte van het Visserseinde, een dijk die zo ongeschonden lijkt; nergens een auto te bespeuren, slechts wat voetgangers, dan kun je je nauwelijks voorstellen dat dit dezelfde dijk is die nu als sluiproute wordt gebruikt, waar meer auto's dan fietsers of voetgangers bezit van nemen; dan lijkt het nauwelijks denkbaar dat dit dezelfde dorpsdijk is, hetzelfde Spaarndam. Vroeger moest je oppassen voor de 'pulpwagens' (paard en wagen tijdens de bietencampagne). Nu moet je als verkeersdeelnemer gewoon aan alle kanten ogen hebben. Spaarndam is in menig opzicht veranderd: wat echter gebleven is zijn naast de herinneringen, het dorpse karakter, de vele mensen die nog steeds een band met elkaar hebben, die voor eeuwig een plekje in hun hart hebben voor hun dorp.

Veel tastbare herinneringen zijn aanwezig bij de twee mensen die zich helemaal thuis voelen in Spaarndam, die al zo'n driekwart eeuw ons dorp trouw zijn. Vóór 1980 wonend in Spaarndam-West; na die tijd op de Westhoff in Spaarndam-Oost.

Jaap de Vries en zijn vrouw Klaasje: twee zeer gastvrije Spaarndammers die het dorp hebben zien veranderen; die kunnen vertellen van een dorp met minder dan 1000 inwoners in voornamelijk Spaarndam-West rond de jaren '20 en het hebben zien groeien naar zo'n ruime 3000 in Spaarndam-West en Oost in de jaren '90.

Vanuit de woonkamer is er een prachtig uitzicht op de tuin, waar een koolmeesje aan de pinda's hangt; de Nijestraat is zichtbaar met daarachter het Spaarndam zoals het nu is. De herinneringen echter aan de voorbijgane tijd zullen nooit verdwijnen en keer op keer worden de beelden daarvan doorgegeven aan kinderen, kleinkinderen, aan wie er maar oor voor heeft....

Visserseinde – Havenplein – Oostkolk

Het begon op het Visserseinde 3 in het jaar 1915. In het gezin de Vries, géén familie van alle andere met dezelfde naam, werd Jaap geboren. Niets bijzonders. Een gewoon kind uit een gewoon gezin, dat opgroeide in Spaarndam zoals het toen was. Dat met 12 jaar naar het Havenplein verhuisde. Dat gewoon naar de Spaarneschool ging en later in Haarlem naar de avondschool ging, waar hij leerde voor smid-bankwerker. Een Spaarndammer die werkte buiten het dorp en dagelijks fietste naar Beynes, waar hij metaalbewerker was. Met een onderbreking van een paar jaar – gedurende de oorlogsjaren werd hij in Duitsland tewerk gesteld – werkte Jaap de Vries daar tot 1959. In dat jaar veranderde er veel: problemen met zijn heup noopte hem zijn werk als metaalbewerker te beëindigen. Toch kon hij het niet over zijn hart verkrijgen thuis bij de pakken te gaan neerzitten. Hij bleef actief op de beschutte werkplaats in Heemstede. Tot zijn 65^e jaar was mijnheer de Vries daar werkzaam.

Na de oorlog trouwde Jaap de Vries met Klaasje Onderweegs. Hij kende haar al vanaf het Visserseinde. Klaasje namelijk was in hetzelfde huis geboren als Jaap en heeft haar jeugd eveneens op de dijk doorgebracht.

Ze hadden nooit in het bijzonder oog gehad voor elkaar: op een dag echter veranderde dat en op 8 juli a.s. zullen zij hun 45-jarig huwelijk gedenken!

Ze woonden van 1953 tot 1960 in het huis, aan het Visserseinde, waar Han Bouwens sr. de laatste jaren woonde en in 1960 vertrokken zij naar de Oostkolk 13. In 1980 namen zij afscheid van Spaarndam-West en betrokken zij een woning op de Westhoff in Spaarndam-Oost.

Bessesap voor alle zieken

Klaasje Onderweegs ging na de Spaarneschool in de huishouding (gebruikelijk in die tijd). De verhalen over die periode zijn kleur- en talrijk. De meeste verhalen echter zijn van het oude Diaconessehuis. Daar heeft men een geruim aantal jaren kunnen genieten van haar optimisme en haar gulle lach. Ze heeft daar een gouden tijd gehad, ook al heeft ze vaak aanleiding gegeven voor conflicten.

Zo heeft ze het gepresteerd om de bessensap die bestemd was voor de mensen van klasse-afdeling, ook te gebruiken voor de 'gewone zieken' die 'net zo ziek waren als die van klasse!' en die ook net zoveel last van de toen heersende hitte hadden dan de elite in dat ziekenhuis.

Als mevrouw de Vries ergens niet tegen kan dan is het tegen dat onrecht, tegen ongelijke behandeling. Ieder mens is gelijk.

Na een paar jaar werkzaam te zijn geweest in het Diaconessehuis verruilde zij de verzorging van de zieken voor die van haar kind. Het echtpaar de Vries heeft één zoon: Cees. Bij velen bekend van het schaatsen. Cees is zeer actief bij Nova Zembla, is trainer bij fietsen en schaatsen.

Het trouw zijn aan een club heeft Cees wel zeker meegekregen van zijn vader. Jaap de Vries immers is al vanaf zijn kinderjaren zeer trouw aan de voetbalclub RCH. Jarenlang heeft hij bij die club gevoetbald en nog steeds gaat hij als het mogelijk is kijken naar de thuiswedstrijden.

Ook heeft Jaap de Vries vroeger heel wat keren zijn ijzers uit het vet gehaald om baantjes te trekken of toertochten te schaatsen.

Kaarten – biljarten – haken – Sjoerd

Mijnheer en mevrouw de Vries hebben het zeer naar hun zin op de Westhoff. Er is niet echt veel veranderd sinds de tijd dat ze Spaarndam-West verlieten. Ze zijn in hetzelfde dorp blijven wonen, dezelfde kennissen en vrienden blijven langskomen.

Er wordt gebiljart in het dorps huis; – zo'n 35 jaar is Jaap de Vries lid geweest, waarvan ook geruime tijd penningmeester van de biljartvereniging –, er wordt gekaard bij Spaarwoude, t.v. gekeken en gelezen.

En passant wordt er nog even een foto voor de dag gehaald van de muziekvereniging Cresendo waar Jaap als jongen van 16 jaar op de bugel speelde. Natuurlijk met daarbij het verhaal van de twee muziekverenigingen van Spaarndam die water en vuur waren: Cresendo en Kunstkring. Hoe er twee muzikanten op de Kolk waren vanwege de enorme rivaliteit.

(Meer hierover kunt u lezen in het boekje Spaarndam 700 van G. v.d. Beldt).

Er worden flinke doorlopers gemaakt, pannelappen gehaakt en er wordt volop genoten van hun enige kleinzoon, Sjoerd.

Zoon Cees, schoondochter Josje en kleinzoon Sjoerd: deze drie levens zijn zo nauw verweven met het leven van Jaap en Klaasje de Vries en zij praten daar met zoveel liefde over, dat je als luisteraar soms ontroerd raakt.

Ik hoop dan ook dat zij nog heel veel jaren kunnen genieten van en met deze mensen; dat ze Sjoerd kunnen zien opgroeien en hem veel mooie herinneringen kunnen meegeven.

Ageeth de Kuijer.

Rondom het dorp

Westbroekplas. 28 april is het gebied officieel opengesteld. Op mooie dagen worden er 2000 mensen verwacht, er komt een parkeerplaats voor 125 auto's. Rond de plas loopt een fietspad dat aansluit op de cirkelvormige dreef van Velsbroek. Tezijntijd worden Dammersweg en Westlaan afgesloten voor autoverkeer.

Naast de plas is een 10 ha groot biez- en rietveld aangelegd, met een netwerk van greppels en slootjes (en wandelpaden!), dat o.m. dient voor de filtering van verontreinigd water uit Velsbroek.

Van der Aart Sportpark. Op en rond het sportpark kan het 's avonds luguber donker zijn. Dat wordt anders. Er komt meer verlichting, bomen en struiken worden gesnoeid en op het complex is nu een toezichthouder. Dat moet bezoekers een veiliger gevoel geven.

Crematorium. Haarlem krijgt een crematorium, op de Noorderbegraafplaats. Daar komen ook faciliteiten voor islamitische, hindoestaanse en boeddhistisch begravenissen.

Velsbroek. Voor de zuidwestelijke hoek, waar woningbouw met groen en een geluidswal was gepland, is een bestemmingswijziging in de maak, die de bouw mogelijk moet maken van een 7 verdiepingen hoog kantoor van het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland. In april is begonnen met het bouwrijp maken van het tweede deel van het winkelcentrum. Er wordt gestreefd naar een evenwichtig aanbod van diverse branches.

Nationaal park Zuid-Kennemerland. De Kennemerduinen, Duin en Kruidberg, Heerenduinen, Midden-Herenduin en Slingerduin worden samengevoegd tot één beheersgebied: "Nationaal park Zuid-Kennemerland", 2000 ha groot. Momenteel wordt vergaderd over een beheers- en inrichtingsplan. Dat leidt tot discussies over de verhouding tussen natuurbeheer en diverse soorten recreatief gebruik. In het Haarlems Dagblad gingen fietsers, wandelaars, vogelkijkers en joggers al met elkaar in de slag. Dit jaar wordt een onderzoek gedaan naar de bezoekers: hoeveel komen er, wat voor mensen zijn het en wat zoeken ze in de duinen. Er wordt een vragenlijst verspreid, bij alle ingangen worden tellingen gedaan, enqueteurs zullen aan bezoekers vragen stellen. De resultaten zullen eind dit jaar bekend zijn.

Fietspaden naar zee. In het concept inrichtingsplan wordt voorgesteld het fietspad van de Duin en Kruidbergerweg naar zee te blokkeren. Ruim 3500 bewoners van Santpoort tekenden daartegen protest aan, ook B&W van Bloemendaal willen het fietspad open houden. Gedacht wordt over een nieuw fietspad, in noord-zuid richting. Daarvoor zijn drie routes in studie. Over beide paden valt in september een beslissing.

Kennemerstrand. Naast de zuidpier van IJmuiden is in de loop der jaren een enorme strandvlakte ontstaan. Midden in die vlakte wordt momenteel een haven voor 700 zeewaardige jachten gegraven (Seaport IJmuiden), met een kade van 5,50 m boven NAP (hoger dan de Zuidpier). Met het uitgegraven zand wordt aan de zeezijde een kunstmatige duinenrij gemaakt. Aan de andere kant komt een wandelpromenade met 6000 m² winkels en restaurants. Naast de haven komt, dwars op de kustlijn, het Golden Tulip Seaport Hotel Kennemerstrand, een luxe appartementen-hotel met 172 koop-suites. Plannen voor een uitkijktoren met restaurant boven op het hotel gaan niet door. Ten zuiden van de jachthaven komt een spartelmeer.

Nog zuidelijker wordt een 25 ha groot natuurgebied "aangelegd": op de beginnende duintjes op de strandvlakte kwam plantengroei voor die je elders niet vindt. De bovenlaag (met biestarwegras, zeewolfsmelk en blauwe zeedistel) wordt nu afgegraven en een stukje zuidelijker weer neergelegd. Dit stuk (niet voor publiek toegankelijk) wordt misschien toegevoegd aan Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Tussen natuurgebied en spartelmeer komt een afscheidingsduin.

Noordpier. Voor de Noordpier waren er andere plannen. Daar zou een depot komen voor vervuild baggerslib. En een windmolen-park van het PEN, met 20 turbines. Beide plannen gaan (voorlopig) niet door. Het slib gaat naar de Averijhaven en de Werkhaven bij de Hoogovens. En voor windmolens is het PEN op zoek naar andere geschikte lokaties.

Openbaar snelvervoer. Over de snelvervoer-verbinding IJmuiden - Velsbroek - Haarlem - Hoofddorp - Schiphol - Amsterdam-ZO - Weesp (de zgn "Zuid-tangent") is inmiddels een samenwerkings-overeenkomst getekend tussen Rijk, betrokken gemeenten en provincies, Schiphol en streekvervoerbedrijven. Overeenstemming is bereikt over een vrije busbaan, met een zijtak naar Hoofddorp - Aalsmeer - Uithoorn - Mijdrecht. Realisering vereist sloop en/of tunnels in de Haarlemse binnenstad. Het project moet in 2010 geheel afgerond zijn. Dan zullen op de vrije busbanen (samen 90 km) per dag 150.000 mensen vervoerd worden.

Plan "De Heuvels". De puin- en afvalheuvels in Oosterbroek zullen maximaal worden benut voor recreatie. Dat blijkt uit het plan "De Heuvels" van het Recreatieschap. Je hebt hier al de skipiste en de klimwand. Rond de uitkijk-heuvel zijn inmiddels meer puin-brokken gedrapeerd. Je kunt nu ook daarover naar de top. Straks kun je (als zich een exploitant aandient) ook met een stoeltjeslift naar boven. Op de heuvels komen een speelhelling, een sleetjesbaan, een glijgoot en een ATB-parcours. Tussen de heuvels een waterloop met vissteigers, met een brug er over en een doorwaardbare plaats voor paarden. Verder een barbecueplaats en een schuilhut voor slecht weer. Bij het complex komt een evenementen-terrein, met een grondpodium. "De Heuvels" zal 250.000 bezoekers per jaar gaan trekken.

Fort Noord. De Naturistenvereniging Kennemerland-Zaanstreek is op zoek naar een verblijfs-kampeertreinen met (om te beginnen) 40 plaatsen. Ze denkt daarbij aan Fort Noord met naastgelegen weiland. Het Recreatieschap gaat dit overwegen. De aanvraag zou te combineren zijn met een sauna en fitness-centrum, waarvoor ook aanvragen zijn voor Fort Noord.

Fietsbruggetje over zijkanaal B. Jaarlijks trekken er 400.000 fietsers door het Recreatiegebied. Met het fietsbruggetje is een doorgaande route ontstaan. Verwacht wordt dat grote aantallen fietsers deze route gaan gebruiken. Tussen 9 en 10 uur kan, op aanvraag, de brug geopend worden voor het in- en uitvaren van woonschepen. T.z.t. is een ruimere openstelling mogelijk, met een van de schepenbewoners als brugwachter.

Pontje over zijkanaal C. Van die 400.000 fietsers komt een flink deel ook door Spaarndam. Als er, zoals vroeger, een voetveer of een pontje over zijkanaal C zou zijn, dan had je een "rondweg" voor fietsers om Spaarndam heen. Of dat er komt is afhankelijk van een initiatief van omwonenden. Elders kwamen veren ook op die manier (weer) in bedrijf.

Ruigoord. De 90 bewoners van Ruigoord hebben een alternatief bestemmingsplan ontworpen. In het moerassige gebied ten NW van het dorp wil men een stiltegebied, in het NO ruige recreatie en in het ZO ruimte voor joggen, zwemmen en zonnen. Rond het dorp heeft men inmiddels, deels met geld van de provincie, 25.000 beuken, elzen en hazelaars geplant. Men wil die aanplant nu afschermen met hennep-planten, van een soort die "niet voor consumptie geschikt is". Gedeputeerde Staten gingen eind mei accoord met de plannen voor het westelijk havengebied. De nieuwe Afrikahaven wordt 1800 m lang. Aan de oostzijde van de Machineweg komt er over een lengte van 1850 m een grofvol-wal van 20 m hoogte tussen de bedrijfsterreinen en het recreatiegebied. Het dorp Ruigoord kan volgens GS straks plaats bieden aan "administratieve, culturele, consumptieve en recreatieve" functies, maar handhaven van een woonbestemming achten GS niet mogelijk.

Nautisch beheer Noordzeekanaal. Wie het Noordzeekanaal binnenvaart krijgt te maken met diverse diensten, ressorterend onder verschillende overheden. Binnenkort komt de afwikkeling van het scheepvaartverkeer van de Noordzee naar alle havens langs het Noordzeekanaal in één hand. Per 1 juni zijn de sluisdienst en de verkeersleiding samengevoegd tot één havendienst, volgend jaar gaat die samen met het gemeentelijk Havenbedrijf van Amsterdam. De nieuwe dienst krijgt ook milieutaken: tegengaan van vervuiling van kanaal en havens, weren van onveilige schepen, voorkomen van illegale lozingen.

Pont Buitenhuizen. De drie Rijks-ponten over het Noordzeekanaal (met samen 40 personeelsleden) worden geprivatiseerd. Ze zouden eerst overgaan naar Rederij NACO, een dochterbedrijf van de NZH, nu wordt overwogen ze onder te brengen in een apart bedrijf: NACO Veren bv. NACO onderzoekt ook de mogelijkheden voor een snelbootverbinding tussen Amsterdam en IJmuiden. Voor het Noordzeekanaal geldt een maximum snelheid van 18 km/u.

Westpoint. Een belangrijk element in het westelijk havengebied wordt het gigantische transport- en distributiecentrum "Westpoint" bij de Amerikahaven: een terrein van 70 ha, bereikbaar voor trein, zeeschepen, binnenvaart en vrachtwagens. Er komt een diepzeekade van 400 m., een insteekhaven, railverbindingen, laad- en losplaatsen voor (container)vrachtwagens, 300.000 vierkante meter opslagruimte en diverse kantoren.

Stuurgroep Samenwerking Havens Noordzeekanaalgebied. De gemeente Haarlemmerliede heeft zitting genomen in deze stuurgroep. Zij zat al in het Regionaal Havencomité. Zoals bekend is Haarlemmerliede tégen grootscheepse uitbreiding van haven-activiteiten. Men doet mee om goed geïnformeerd te zijn en om de plannen te kunnen bijsturen of tegenhouden. Een Amsterdams verzoek om vergunning tot het aanleggen van de Afrika-haven (in bestemmingsplan "Ruigoord") is door B&W van Haarlemmerliede aangehouden (beslissing uitgesteld). De aanleg begint op z'n vroegst over twee jaar.

Amsterdam Noordzeekanaal Kamer. De Kamers van Koophandel van Haarlem, Zaanstad en Amsterdam bereiden een fusie voor. Als het vlot loopt kan dat in 1995 z'n beslag krijgen. Kernpunten voor samenwerking zijn: de havens, Schiphol, internationale handel.

Woningbouw Haarlemmerliede. Burgemeester IJsselmuiden, dit jaar 20 jaar in functie, zal blijken een interview in Het Parool tot zijn pensioen hier blijven. Voor zijn vertrek wil hij het inwonertal opvijzelen tot 6000 (nu 5300), door huizenbouw op het CSM-terrein in Halfweg (200) en op het sportveld en het Stevin-terrein in Spaarndam (100 + 350).

Halfweg. Over verlegging van de N5 (autoweg-met-stoplicht dwars door Halfweg) is in mei een hoorzitting gehouden. De weg gaat straks om het dorp heen, ten noorden van de spoorlijn. In het centrum van Halfweg komt dan weer een echt plein – nu heet het alleen maar zo.

Rutte. Rutte Recycling bv kreeg van Gedeputeerde Staten vergunning voor het composteren van groente-, fruit- en tuinafval: 40.000 ton per jaar tot 1-10-1995, daarna 70.000 ton en vanaf 2000 95.000 ton. De Milieufederatie Noord-Holland heeft bij GS bezwaar gemaakt tegen dit besluit; zij wil eerst een Milieu Effect Rapportage. Aan Haarlemmerliede vroeg het bedrijf toestemming voor de bouw van vijf nieuwe composteringshallen (in plaats van een eerder-beoogd slib-bassin). Haarlem gaat licht verontreinigde grond voortaan tijdelijk opslaan bij Rutte.

Spaarndam-Zuid. De bouw van 350 woningen op het industrieterrein van Stapel-Stevin ("Spaarndam-zuid") staat op losse schroeven: Stevin deinst terug voor de kosten van het reinigen van de vervuilde grond. Men wil het bedrijfsterrein nu vooralsnog handhaven als dependance.

Veerpolder. De Veerdijk wordt momenteel opgehoogd tot de norm. Daarmee is het (volgens velen) mooiste fietsweggetje in onze omgeving grondig vernield. Maar het zal er mooier dan ooit worden: aan de teen van de dijk komt een "ecologische oever" (natuuroever). Tussen de jachthavens aan de Binnenliede wordt een biezenveld van 12 ha aangeplant, dat moet dienen als een natuurlijk reinigingsfilter: het verwijdt de helft van stikstoffen en fosfaten uit het oppervlaktewater.

Natuurbouw. In onze streek wordt veel gedaan aan "natuurbouw": kunstmatig levensvoorwaarden scheppen voor een gewenste flora/fauna door uitgraven, ophogen, afplaggen, onder water zetten of grondwaterstand veranderen. De stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer liet al die projecten inventariseren en beoordelen. O.a. Binnenliede, Veerpolder, Dijkland, Mooie Nel, Waarder-polder, Schoterog, Hekslootpolder, Westbroek, Houtrakmoeras, Noorderbos. Sommigen zijn bezorgd dat al die biezenvelden en drasgebieden ideale broedgebieden voor muggen zijn en zullen leiden tot muggenplagen. Deskundigen zeggen dat we niet voor overlast hoeven te vrezen.

Kwaliteit zwemwater. De provinciale folder "Veilig zwemmen" biedt gegevens over water waarin veel wordt gezwommen. In onze omgeving zijn dat de Peddelpoel, de Kanovijver en de Grote Vijver – alle in het recreatiegebied. De bacteriologische kwaliteit is daar goed, al is de doorzichtigheid gering. Maar hoe staat het met plekken die niet in de folder voorkomen? We vroegen het aan Rijnland. De Mooie Nel is "goed". Afvoerwateren als NB Spaarne en Boezemkanaal zijn altijd slechter (stadswater, scheepvaart). Algemeen advies: zwem niet bij de oever (ratten), bij schepen (uitwerpselen) en bij riet (slakjes).

Waterbeheersplan. Rijnland heeft een waterbeheersplan ontwikkeld voor de periode tot 1996, met een uitloop tot 2000. De investeringen voor waterkering en bemaling kosten 50 miljoen, aan de zorg voor schoon water wordt 500 miljoen besteed! Rijnland heeft nu 45 zuiverings-installaties: 13 daarvan worden uitgebreid en verbeterd (waaronder de twee in Haarlem), er komen enkele nieuwe bij, een paar kleine en/of oude verdwijnen.

Spaarne-plan. In 1991 presenteerden de gemeenten Heemstede en Haarlem een ontwikkelingsplan voor de Spaarne-oeveren. Dit "Spaarneplan" kreeg van het ministerie een prijs (uit 160 inzendingen) van 150.000 gulden voor de verdere uitwerking. Voor het gedeelte tussen Spaarndam en Jan Gijzenvaart geeft het stuk weinig houvast, in feite worden alle mogelijkheden open gehouden. Er staat één zin in om te onthouden: "Bij verdere ontwikkeling van het gebied is de onderlinge afstemming van natuur, landschap en recreatie een kwestie van zorg". In maart hield de gemeente, via huis-aan-huis-bladen een enquête "Hoe denkt u over het Spaarne?".

Vondelbrug. B&W besloten in principe tot aanleg van een nieuwe oeververbinding. Gestudeerd gaat nu worden op twee mogelijke tracés: ten noorden van de jachthavens (variant A) of ten zuiden daarvan (variant E). De overige varianten blijven buiten beschouwing. Bewoners van Haarlem-Noord maakten tijdens een "stadsgesprek" kenbaar dat ze een Vondelbrug liever niet zien komen. De Vereniging Behoud Hekslootpolder stuurde een brief met tegenargumenten. Een struikelblok kan nog zijn de financiering: een brug kost rond 30 mln, afhankelijk van tracé en uitvoering.

Vondelweg-Hekslootgebied en Fort Zuid. De plannen van het Recreatieschap zijn eind april gepubliceerd en op 24 mei toegelicht tijdens een "voorlichtingsvergadering" in De Zoete Inval. Tot 1 augustus is er gelegenheid tot reacties en tot nader overleg.

Intergemeentelijk structuurplan. Het bestuur van het Gewest Zuid-Kennemerland stelde een plan vast voor de ontwikkeling van onze streek op het gebied van o.a. wonen, werken, verkeer en recreatie. Het gaat om een voorlopig ontwerp. Nadat de commentaren van de diverse gemeentebesturen zijn verwerkt, volgt een inspraak-periode.

Herman Radema.

Botenbouw

Op zondag 25 april werd door de Speeltuinvereniging Nieuw Leven de jaarlijkse Boezemdag georganiseerd.

Na een winterseizoen van bouwen en knutselen op de donderdagavond o.l.v. Henk van Duin, Ruud de Haan, Erik Bleeker en anderen is dit de eerste wedstrijd van het seizoen.

Het was heel erg mooi weer, er was eerst te weinig wind, later werd het wat beter.

Zoals altijd waren er ook andere verenigingen aanwezig.

Om 11.00 uur begonnen de wedstrijden. Ik deed mee met mijn Kaper en Hap 40, mijn Botter nr. 61 kon ik jammer genoeg niet vinden (heeft u hem misschien gezien?).

Het waren spannende wedstrijden, om er naar te kijken was het ook erg leuk, kortom een hele gezellige dag.

Mijn boten haalden allebei de derde prijs.

Ik wil wel iets vertellen over hoe je een botter in elkaar zet, want je begint het eerst met de botter. Je krijgt een soort klomp van hout en verschillende andere delen, zoals de kiel, het roer enz. op papier. Dat moet je op hout zetten en uitzagen, dit wordt mooi afgewerkt door schuren. De kiel wordt eronder gezet en andere delen en daarna komt het dek. De mast wordt door het dek aan de kiel vastgemaakt, er wordt een mastblokje opgezet als steun en als laatste komt het roer er op. Dan wordt hij geschilderd en door de club opgetuigd en dan is hij af.

Ik ga altijd met heel veel plezier naar de botenbouw club op donderdagavond, het is heel leuk om andere kinderen weer te zien die niet bij mij op school zitten. De wedstrijden zijn ook altijd heel gezellig en spannend.

Wouter de Vries.

DON BOSCO vaart de sluis uit

De gonzende menigte van een tropische Koninginnedag is nog maar nauwelijks voorbij.

Het lijkt zo 's morgens om 7 uur of het dorp nog in diepe slaap de kater van het Oranjebal uitslaapt. Toch is er in veel, heel veel gezinnen al een behoorlijke bedrijvigheid. Tassen en koffers, luchtbedden, matjes en rugtassen. Alles staat klaar.

Om 8 uur is er bij het Dorpshuis een gigantische drukte. Fietsen en bagage: alles wordt in twee grote auto's geladen.

Even verderop, in de sluizen, is rond half negen een grote boot gearriveerd.

De kade stroomt vol met het lijkt wel, alle kinderen uit Spaarndam en nabije omgeving.

Mèt hen de ouders, grootouders, familieleden en burens, één grote happening lijkt het.

Om negen uur zijn ze allemaal op de boot. De kinderen die meegaan op kamp. Opnieuw georganiseerd door Don Bosco. Dit keer niet met de trein, bus of auto, maar over het water gaat de reis. Mogelijk gemaakt door sponsoring van Knijenburg en Molenaar. Voor een week gaan ze naar Harderwijk en bivakkeren op een padvinderscentrum.

De Don Bosco jeugd, ca. 90 kinderen van 5 tot 15 jaar en zo'n 20 vrouw/man leiding die op deze dag als piraten zijn uitgedost. In de prachtige hitte van 1 mei 1993 varen ze de sluizen uit, nagewuifd door een paar honderd mensen. Aan de kinderen op de boot is niets te merken van een moeilijk afscheid. Aan de kade echter wordt hier en daar een traan van ontroering weggeveegd, een brok in de keel weggeslikt.

"Zul je voorzichtig zijn?". "Zul je goed luisteren?". Welke goedbedoelde raadgevingen zijn er niet geuit de laatste dagen. Want ja, ze gaan weg voor een hele week, weg uit je gezichtsveld.

Je weet dat ze een fantastische week zullen hebben, maar toch zal het even wennen zijn: die stilte thuis van een kind op kamp...

Je praat met de mensen om je heen en bij meerderen bespeur je dat gevoel dat je zelf zo goed kent. Je bent blij dat je niet de enige bent.

Maar zoals al die andere ouders weet je ook dat ze in goede handen zijn. De leiding van die jeugdvereniging Don Bosco zijn ervaren mensen die al maanden bezig zijn geweest met het kampprogramma. Er is ook duidelijk aan hen te zien dat ze er zin in hebben.

En dan kan je als achterblijvers gewoon heel erg hopen dat de weergoden met hen zijn; dat alles op rolletjes gaat en dat ze allemaal vermoeid en voldaan zullen terugkeren met een prachtige herinnering aan hun kinderjaren in Spaarndam, toen ze op club zaten bij Don Bosco en mee op kamp gingen.

Ageeth de Kuijer.

...Na een week kwamen ze terug. Ze hadden een meer dan fantastische week gehad!...

Leiding van Don Bosco, dankjewel!

Van de Muziekvereniging Eensgezindheid uit Halfweg ontvingen we het volgende bericht.

Zomeravondconcert in Spaarndam

Dinsdagavond 29 juni geeft de muziekvereniging Eensgezindheid een zomeravondconcert in de muziektent aan de Westkolk te Spaarndam-West. Aanvang: 20.00 uur.

De vereniging telt op dit moment 34 leden en vooral het 'groot koper' en slagwerk kan nog wel wat versterking gebruiken. De repetitie is op dinsdagavond van 19.30 - 21.30 uur in het clubgebouw aan de Kanaalweg 58 te Halfweg.

Voor inlichtingen: F. van Baren tel: 02907 - 2238 of M. de Vente: 02907 - 2823

Jaarlijkse bustocht Bejaardensoos Spaarndam

Op 7 april 1993 was het weer zover. Om 7.45 uur kwam de bus van Hippo bij de eerste opstapplaats aan. De meeste reizigers waren er al en om 8 uur konden we gaan rijden. Bij de Rabobank kwamen de overige lotgenoten erin en als sluitstuk nog twee personen in de Floris Balthasarstraat.

We reden richting Abbenes waar we heerlijke koffie met gebak kregen. Toen op naar de Bonsaikwekerij in Noordwijkerhout, waar ons veel werd verteld over de herkomst en verzorging van de bekende kleine boompjes. Enkele mensen kregen wat stekjes mee. Om 1 uur kwamen we bij ons diner in Montfoort aan, zij het ook een half uur later dan gepland, maar dat kan gebeuren op een dagtocht. Voldaan gingen we verder naar de vruchtensapfabriek in Bergambacht. De eigenaar heette ons welkom in de keuken. Helaas lag zijn vrouw in het ziekenhuis, maar zijn zoon zou demonstreren hoe de jam wordt gemaakt, zonder geur- en smaakstoffen en conserveermiddelen. Het is puur natuur uit eigen boomgaarden.

Die mensen werken fantastisch hard (ca. 87 uur per week!) om de export op peil te houden. Dan moet je wel gedreven zijn!. In hun winkeltje konden we sappen, sauzen en jams kopen, alsmede appels. Er werd flink gebruik van gemaakt.

Om ca. 5 uur weer richting Spaarndam, waar de broodjes met koffie of thee al lagen te wachten in het Dorpshuis. Ook dat was tot in de puntjes verzorgd. Een zo zien we weer terug op een gezellige 'soosdag'.

namens de Soos, Greet Gillissen.

Dank aan Eef Halewijn

Vanaf de bouw en de oprichting van het Dorpshuis in 1978 zijn er twee mensen geweest die niet meer los gezien kunnen worden van die plek daar aan de Ringweg: Ab Buis, beheerder en Eef Halewijn, de man die alle voorkomende klussen opknapt.

Vanaf 1 juli gaat daar verandering in komen. Eef Halewijn zal dan voorgoed de gereedschapkast van het Dorpshuis achter zich dicht doen.

Bijna 15 jaar van klussen zijn voorbij. Eef Halewijn gaat het rustiger aan doen.

Toch mag een woord van dank in dit Dorpsorgaan niet ontbreken. Zoveel immers is hij betrokken geweest bij het gebeuren in Spaarndam, bij alles wat er in en om het Dorpshuis plaatsvond.

Eef Halewijn: hij zal zeker gemist worden, het meest door Ab Buis, maar zeker ook door Paul van het toneel, door de sporters in de sportzaal, door de mensen van het Dienstencentrum, door leidsters en peuters van het Brinkertje, door bibliotheek, apotheek, dokters, wijkzusters..gewoon door iedereen die bij het Dorpshuis betrokken was. En eigenlijk was dat het hele dorp!

Eef: namens al die mensen, namens het dorp Spaarndam: heel veel dank voor al die jaren inzet!

Redactie.

Sporten in Spaarndam: Volleyballen

De redactie heeft het plan opgevat om in ieder Dorpsorgaan één van de vele sportverenigingen die Spaarndam rijk is voor het voetlicht te halen.

De volleybalclub kan een extra stukje P.R. op dit moment goed gebruiken. We hadden daarvoor een gesprek met Ada Knijn, secretaris van onze Volleybal Vereniging. Leest u met aandacht hetgeen er over deze club geschreven wordt.

Bij het bouwen van een sportzaal- of hal in een gemeenschap, komt er aldaar een opbloei van deelname aan zaalsporten, er blijkt naast de reeds gevestigde veldsporten een behoefte te bestaan om zaalsporten te gaan beoefenen.

Mensen zien een mogelijkheid om hun favoriete sport in de nabije omgeving te gaan spelen, zo ook de liefhebbers van volleybal.

Na het gereedkomen van de sportzaal in het Dorpscentrum, werd er op 20.10.1978 de Volleybal Vereniging "Spaarndam" opgericht. Eerst als recreatieve vereniging met zo'n 20-tal leden, dames en heren.

Zoals bij de gezonde wedstrijd sport is ook hierbij de wil aanwezig om te winnen en komt er naast de gezelligheid van het vriendschappelijk bezig zijn met je geliefde sport, de wil om je kunnen te tonen aan anderen en in competitieverband te gaan spelen.

Na een aantal jaren zo bezig te zijn geweest werd besloten om prestatiegericht te gaan spelen en zich bij de Volleybalbond, de NeVoBo aan te sluiten. Daartoe moest de club een echte club worden met Statuten en een Huishoudelijk Reglement, hetgeen op 24.03.1981 zijn beslag kreeg.

Voor deelname aan de competitie werd een dames- en herenteam opgegeven; met een aantal leden werd nog wel recreatief in onderling verband gespeeld, hetgeen dan ook gemengd mogelijk was.

De aantrekkingskracht van de uitstekende accommodatie was zo groot dat ongeveer 5 jaar geleden twee complete teams van een volleybalclub in Haarlem de overstap maakte naar Spaarndam.

Al met al betekent dit dat er met drie dames- en drie herenteams wordt deelgenomen aan de competitie. Niet onvermeld mag blijven dat VC Spaarndam de steun heeft van een sponsor, te weten, Joh. Kuijten. Het is typerend voor een dorp als Spaarndam dat de betrokkenheid van een ondernemer zo groot is bij een vereniging. Hulde in deze voor Joh. Kuijten.

Competitie thuiswedstrijden worden op zaterdag in het Dorpscentrum gespeeld terwijl de uitwedstrijden op verschillende weekdays worden afgewikkeld.

Door de toename van het aantal wedstrijdteams kwam de 'recreatie-groep' wat in de vergetelheid. Echter, de trouwe recreatie-volleyballers hebben tot het laatst veel plezier gehad met deze van sport. U begrijpt dat de recreatie-afdeling niet meer bestaat.

Het bestuur van de volleybalvereniging is echter enthousiast over het feit dat er stemmen opgaan om wederom recreatief te komen volleyballen bij de vereniging. Dit is alleen mogelijk als zich een minimum aantal deelnemers aanmeldt.

Wij, als redactie, willen nu een beroep doen op de - jongere- ouderen onder onze lezers - 1993 is tenslotte het jaar van de ouderen - om die gezellige rekreatieafdeling weer nieuw leven in te blazen. Wij denken dan aan de leeftijdsgroep van 35-plussers. Het moet toch mogelijk zijn in een dorp met ruim 3000 inwoners, waar juist in die leeftijdscategorie een uitbreiding is waar te nemen daartoe te komen.

Overwin uw schroom, ga sporten, ga bewegen, ga volleyballen, want ook u zult ongetwijfeld met plezier naar de volleybalwedstrijden van het Nederlands team op de t.v. hebben gekeken.

Welnu, als uw belangstelling hierdoor gewekt is, ga dan eens kijken op donderdagavond in de sportzaal van het Dorpscentrum. Proef daar de sfeer en geef door deel te nemen de Volleybal Vereniging Spaarndam weer nieuw leven.

Voor inlichtingen: Ada Knijn tel: 37 11 15.

Ageeth de Kuijer/Jan Berk.

Diverse informatie

Dorpsagenda 15-6 tot 15-9

zo	20 - 6	blaaskwartet, Stompe Toren
di	29 - 6	zomeravondconcert, Westkolk
zo	4 - 7	harptrio, Stompe Toren
ma	5 - 7	discussieavond over Fort Zuid, Dorpscentrum
di	6 - 7	konijnenkeuring, Dorpscentrum
zo	18 - 7	verhalen-met-muziek over Oost-Indië, Stompe Toren
	26/29 - 7	vakantiespelen, Nieuw Leven
zo	1 - 8	a capella kwartet met renaissanceliederen, Stompe Toren
	2/5 - 8	vakantiespelen Nieuw Leven
	9/12 - 8	vakantiespelen Nieuw Leven
	10/14 - 8	Sail Amsterdam
zo	15 - 8	cabaretier Vincent Bijlo, Stompe Toren
di	17 - 8	vakantieprogramma Nieuw Leven
	19/20 - 8	vakantiespelen Nieuw Leven (20-8 naar Linnaeushof)
	23/26 - 8	met Nieuw Leven naar de Stuif Stuif
	30/31 - 8	met Nieuw Leven naar de Stuif Stuif
di	31 - 8	sluitingsdatum kandidaatstelling dorpsraad
wo	1 - 9	boottocht Nieuw Leven
do	2 - 9	met Nieuw Leven naar de Stuif Stuif
zo	5 - 9	blaasensemble Oktet Plus, Stompe Toren
di	7 - 9	konijnenkeuring, Dorpscentrum
	11/12 - 9	25-uurs-softbal-marathon, Sportpark
	13/20 - 9	dorpsraad-verkiezingen, Dorpscentrum en Westkolk 4
ma	20 - 9	openbare vergadering Dorpsraad, Dorpscentrum
vr	24 - 9	jubileum-drive bridgevereniging, Dorpscentrum

Privéberichten

Het is een hele gewaarwording als je hoort dat er niemand uit zo'n operatie komt waar ik uit gekomen ben en leef. Maar als je dan de kaarten leest met gebeden, goede wensen en alle liefs wat je je maar bedenken kunt, dan is het geen wonder. Ik kreeg alleen al in Amsterdam - waar ik anderhalve week heb gelegen - ruim 30 kaarten; en nu ruim 200 alles bij elkaar, waar ik u allen erg dankbaar voor ben. Het heeft mij veel steun in het ziekenhuis gegeven.

De gedachte alleen al dat zoveel mensen meeleefden en nog doen, is een grote troost.

Ik ben blij dat ik in Spaarndam woon.

Nu moet ik aansterken en hoop er bovenop te komen. Lieve mensen, nogmaals dank, ook namens mijn man Wim, die heel veel steun heeft gekregen van de buurtjes.

Truus Bijl.

Twée Spaarndammers zien hun plannen verwezenlijkt....

Op de hoek van de Ringweg en het Zijkanaal-C heeft menig Spaarndammer in het weekend van 5 juni een soft-ijsje kunnen halen of wellicht een patatje-mét.

Het was het eerste weekend dat Rob Snacks draaide op zijn nieuwe plek en beide dagen was het op het terras en in het nieuwe cafetaria een behoorlijke drukte. Het ontwerp van onze dorpsgenoot Dick Kreuger is op een goede plek neergezet. Het plan van Dick om ooit dit ontwerp in Spaarndam te zien staan is uitgevoerd.

Rob Halderman's droom is geen droom meer. Een eigen plek, een eigen snackbar mét huis ernaast...

Wie in het bewuste weekend op zijn terras heeft gezeten, zal moeten beamen dat er geen betere plek had kunnen zijn. Een soft-ijsje in de stralende zon op een terras aan de Ringweg... Rob, Bernadette en medewerkers, een goede zomer en heel veel succes!

Ageeth de Kuijer.

